

Hoe is het om jou te zijn?

Hoe betrek je jongeren bij beleid? Die vraag is actueel nu het wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk bij de Raad van State ligt en naar verwachting in 2025 in werking zal treden. Doel van het wetsvoorstel is jongeren die dit nodig hebben, begeleiding te bieden bij de overstap van school naar werk en bij (dreigende) werkloosheid.

Tekst Yolenthe van der Ree **Foto** iStock

Scholen, Doorstroompunten en gemeenten worden verplicht samen te werken in de totstandkoming en uitvoering van een regionaal programma gericht op betere begeleiding van jongeren. Bovendien moeten jongeren betrokken worden bij de ontwikkeling van dit programma. Hoe doe je dat? Die vraag stelde Annelieke Kersbergen, projectleider bij Ingrado aan Geeske Strating, senior-onderzoeker bij Stichting Alexander. Ingrado Magazine was erbij.

Annelieke Kersbergen is stellig. 'Los van deze wet vind ik dat we beleid óver jongeren alleen kunnen maken mét jongeren. Stichting Alexander is expert in het bevragen van jongeren over onderwerpen die hen aangaan. Recent deden zij in opdracht van de gemeente Amsterdam onderzoek onder voortijdig schoolverlaters naar de context van hun leefwereld, hun perspectief daarop en bovenal naar hun behoeften (zie kader). Geeske kan ons vast tips en advies geven

over hoe we jongeren kunnen betrekken bij het maken van een regionaal programma Van school naar duurzaam werk.'

Geeske Strating vindt dat professionals veel te weinig vragen aan jongeren. 'Als professionals denken we te weten wat er speelt in de wereld van jongeren, wat ze nodig hebben, hoe we kunnen helpen. Dat is niet zo, wij hebben een andere leefwereld.'

Wat is de start, waar begin je?

Geeske Strating: 'De eerste vraag die ik stel is altijd "Hoe is het om jou te zijn? Vertel het me, jij bent de expert". In het onderzoek onder voortijdig schoolverlaters was dat ook ons vertrekpunt. Hoe is het om voortijdig te stoppen met school? Opvallend is dat jongeren het zelf niet als probleem ervaren dat ze voortijdig zijn gestopt met school. Sterker nog; ze ervaren het vaak als een opluchting, als het wegvallen van druk. En dus als een oplossing. Dat het een kortetermijnoplossing is, is niet hun zorg.

'Aan de andere kant, als je kijkt naar de aanbevelingen die de jongeren geven, hebben zij ergens wel het besef dat het een probleem is. Zij raden bijvoorbeeld aan om meer en betere voorlichting te geven over de consequenties van voortijdig schoolverlaten. Ze realiseren zich dus wel dat nu stoppen niet betekent dat ze na een tijdje niet weer de behoefte krijgen om een opleiding op te pakken. Ze zeggen in het onderzoek dan ook unaniem dat het harstikke goed is dat er aanbod is voor jongeren die de school voortijdig verlaten. Misschien op dit moment niet voor henzelf, maar dat het er moet zijn, staat niet ter discussie.

'Nu even niet betekent dus niet nooit niet. Dus blijf terugkomen want dan ben je er ook als jongeren bereid zijn zich te laten helpen. We zien, ook in andere onderzoeken, dat een vertrouwd gezicht ontzettend belangrijk is.'

Een van de voorwaarden voor het regionale programma Van school naar duurzaam werk is dat er een regionale analyse aan ten grondslag moet liggen. Wie zitten er in mijn regio, wie hebben extra ondersteuning nodig, wat is er de afgelopen jaren ingezet en wat was het effect? Kunnen we jongeren hierbij betrekken?

Geeske Strating: 'Wat zou kunnen helpen is om met jongeren de cijfers uit de analyse te onderbouwen met ervaringen en verklaringen. Dan krijg je een verdiepende kwalitatieve analyse. Dat maakt het voor jongeren ook heel concreet, ze kunnen aangeven of ze zich wel of niet herkennen in de cijfers.

'Als blijkt dat een bepaalde groep bovenmatig uitvalt, is dat de groep die je gaat benaderen om mee samen te werken. Ik kan me ook voorstellen dat je met een mbo-klas in gesprek gaat. Daar zitten geheid studenten bij die overwegen om te stoppen, of die studenten kennen die dat overwegen of die

al in gesprek zijn met het Doorstroompunt, of eerder uitvielen en nu weer terug zijn. Je zou ook jongeren kunnen benaderen die in een traject zitten via Doorstroompunt of die bij het jongerenwerk in beeld zijn. Werk altijd vanuit de relatie. Zo krijg je een zo breed mogelijke samenstelling van de groep die je gaat bevragen.'

'Wees oprecht nieuwsgierig, durf te vragen. En luister!'

Wat maakt dat jongeren zich echt betrokken voelen en willen bijdragen?

Geeske Strating: 'Heel belangrijk is dat je vooraf duidelijk bent in waar de jongeren toestemming voor geven en hoe je daarmee omgaat. Zorg voor een veilige omgeving waarin zij hun mening durven geven en zichzelf kunnen laten zien. Neem zelf een open en nieuwsgierige houding aan.

'En wees je bewust van het ethische aspect. Je vraagt jongeren tijd te maken en inzicht te geven in hun leefwereld. Daar moet dan wel iets tegenover staan. Koppel altijd terug wat je op papier zet na een bijeenkomst. Klopt jouw interpretatie? Doe dat het liefst in een terugkombijeenkomst waarin je de gegevens enigszins hebt gegroepeerd. Kunnen we hier al conclusies uit trekken en zo ja welke? En tot welk advies zou dat kunnen leiden? En koppel terug wat er met het advies gedaan wordt. Ook als het tegenvalt.'

Zijn er gouden regels voor bijeenkomsten met jongeren?

Geeske Strating: 'Misschien zijn de volgende al helpend:

- Maak voor een groepsbijeenkomst (het liefst met pizza!)1 op 1 kennis. Vaak zeggen jongeren dat ze komen, maar is het toch te spannend en zit je op het afgesproken tijdstip in een lege ruimte. Als ze je al kennen, werkt dat drempelverlagend.
- Informeer de jongeren goed over wat hen te wachten staat. Maak vooral ook

duidelijk dat ze niks hoeven te vertellen wat ze niet willen.

- Spreek vooraf met elkaar wat regels af.
- Maak gebruik van verschillende werkvormen, wees creatief. Zorg dat iedereen aan zijn/haar trekken komt. Doe ook iets fysieks.
- Zoek de gelijkwaardigheid op. Zij hebben kennis waar jij nieuwsgierig naar bent, die jij nodig hebt. Benadruk dat, dan kom je op gelijk niveau. Zeg "Ik weet niet hoe het is om jou te zijn". Daarmee komt de jongere in de expert-rol en ben jij degene die geholpen moet worden.
- Wees oprecht nieuwsgierig, durf te vragen. En luister!
- Vraag altijd hoe de jongeren het hebben ervaren, wat er anders had gekund.
- Realiseer je dat jongeren constant feedback geven. Leer dat zien en horen. Alles is communicatie. 🍷

Meer informatie

Onderzoek

Als je voortijdig school verlaat - Ervaringen en adviezen van voortijdig schoolverlaters voor het Jongerenpunt Amsterdam

Wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk

In januari en februari 2024 hebben de ministeries van OCW en SZW op 6 plekken in Nederland bijeenkomsten georganiseerd rond het wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk en het regionaal programma vsv. Wat vond men positief en wat verdient aandacht?

